

Nationell sentinelövervakning för influensa och covid-19

Sentinelövervakning

- Sentinel är det engelska ordet för spejare.
- Sentinelövervakningen i Sverige innebär att ett urval av läkare, mottagningar eller kliniker tar prov på patienter med influensaliknande sjukdom (ILS) eller akut respiratorisk infektion (ARI).

Vad är influensaliknande sjukdom (ILS) och akut respiratorisk infektion (ARI)?

- En patient har ILS när den har:
 - blivit hastigt sjuk, **och**
 - har minst ett luftvägssymtom (hosta, ont i halsen eller andnöd), **och**
 - har minst ett allmänsymtom (feber, huvudvärk, värk i kroppen (myalgi) eller allmän sjukdomskänsla).
- En patient har ARI när den har:
 - blivit hastigt sjuk, **och**
 - har minst ett av följande luftvägssymtom (hosta, ont i halsen eller andnöd).
- Utöver ILS eller ARI registreras om patienten har smak-/luktbortfall eller gastroenteriska symtom som är vanliga symtom vid covid-19-infektion.

Vilka kan delta?

- Allmänläkare, vårdcentraler, infektionskliniker och barnkliniker som tar emot patienter med luftvägsinfektioner

Hur går det till?

- Anmälan

- Ni fyller i ett anmälningsformulär på Folkhälsomyndighetens webbplats. Där uppger ni mottagningens antal listade patienter eller annat patientunderlag och en kontaktperson.

- Provtagning

- Varje vecka tar ni prov från, om möjligt, 5 patienter med ILS eller ARI.

- Registrera uppgifterna i e-remissen och skicka provet för analys.

- Folkhälsomyndigheten analyserar proven för influensa A och B och SARS-CoV-2 som orsakar covid-19.

OBS! Detta ersätter inte diagnostisk provtagning!

- Folkhälsomyndigheten svarar ut provresultaten via LabPortalen.

- Efter säsongen får ni ersättning med 50kr/prov för upp till 5 prov per vecka.

Vad gör Folkhälsomyndigheten?

- Analyserar proverna för influensa och covid-19
 - Svarar ut provresultaten till insändande mottagning
 - Följer andelen positiva prover
 - Genomför fördjupad karakterisering av påvisade influensavirus och SARS-CoV-2
- Redovisar resultaten i Folkhälsomyndighetens veckovisa influensarapport: <https://www.folkhalsomyndigheten.se/folkhalsorapportering-statistik/statistik-a-o/sjukdomsstatistik/influensa-veckorapporter/aktuell-influensarapport/> och covid-19-rapport: <https://www.folkhalsomyndigheten.se/folkhalsorapportering-statistik/statistik-a-o/sjukdomsstatistik/covid-19-veckorapporter/senaste-covidrapporten/>
- Rapporterar vidare till ECDC, WHO och internationella databaser
- Samarbetar med nätverket I-MOVE för att skatta vaccineffektivitet

1. Anmälan

Anmälan

- Anmälningsformuläret finns på Folkhälsomyndighetens webbplats:

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/overvakning-och-rapportering/sentinelovervakning/influensa-sentinel-anmalan/>

- Uppge mottagningens antal listade patienter eller annat patientunderlag och en kontaktperson.

2. Provtagning

Startpaket

- **Alla måste anmäla sig inför varje säsong.** Har ni deltagit tidigare säsonger kontaktar ni Folkhälsomyndigheten om ni behöver nytt material.
- Ni som har anmält er och är nya som provtagare får ett paket från Folkhälsomyndigheten som innehåller:
 - Provpinnar
 - Remiss som patienten själv kan fylla i och som sedan registreras som e-remiss
 - Information om själva provtagningen
 - Information till deltagare
 - Kartonger för inskickning av prover
 - Etiketter att klistra på kuverten (frisvar, inget porto behövs)

Vem ska man ta prov på?

- Det är viktigt att urvalet blir slumpmässigt och sker oberoende av till exempel symtomens allvarlighetsgrad, underliggande sjukdomar eller vaccinationsstatus.
- Vi rekommenderar provtagning av de fem första patienterna med ILS som besöker mottagningen varje vecka.
- Vill ni ta fler än 5 prover/vecka så går det bra. Analysen görs kostnadsfritt, men ersättning utbetalas bara för 5 prover/vecka.

Hur tar man prover?

- 1.En pinne förs in i patientens näsborrar och snurras runt
- 2.Pinnen märks med persondata och stoppas i ytterhylsan
- 3.Patientuppgifter fylls i på e-remissen
- 4.Proverna skickas portofritt till Folkhälsomyndigheten

Provet kan stå i kylskåp max tre dagar (så man kan samla prov från flera patienter)

Vad kostar provtagningen?

- Provtagningen kostar ingenting för sentinelprovtagarna
 - Proverna skickas in i förfrankerade kartonger (portofritt)
 - Analysen för influensa och covid-19 är kostnadsfri

- Ersättning betalas ut
 - Provtagningen ersätts med 50 kr/prov (upp till fem prover per vecka)
 - Ersättningen betalas ut efter säsongen

Varför ska vi fylla i en remiss?

Remissen innehåller värdefull information om patienten som bidrar till att:

- beskriva vilka grupper av befolkningen som söker vård och drabbas av influensa eller covid-19
- tolka resultaten av den fördjupade karakteriseringen

Den utökade informationen om patienternas riskgruppstillhörighet och vaccinationsstatus för influensa som tillkom inför säsong 2014-2015 bidrar till att bättre analysera hur effektiva säsongsinfluensavaccinen är men även för att identifiera riskgrupper för covid-19.

Kontakt

Vi som arbetar med sentinelprovtagning

Elin Arvesen, 010-205 2067, elin.arvesen@folkhalsomyndigheten.se

Skickar ut provtagningsmaterial, analyserar och svarar ut provsvar, svarar på frågor om provtagningen

Eva Hansson Pihlainen, 010-205 2636, eva.hansson-pihlainen@folkhalsomyndigheten.se

Svarar ut provsvar, svarar på frågor om provtagningen, analyserar prover

Tove Samuelsson, 010-205 2634, tove.samuelsson@folkhalsomyndigheten.se

Analys av PCR system

Åsa Wiman, 010-205 2655, asa.wiman@folkhalsomyndigheten.se

Ansvarig för sekvensering, metodutveckling & uppdatering av internationella databaser

Mia Brytting, 010-205 2654

Chef för Enheten för Laborativ virus- och vaccinuppföljning

Vi som arbetar med sentinelprovtagning

Allmänna frågor om influensaövervakningen generellt kan skickas till:
influensarapport@folkhalsomyndigheten.se

Denna brevlåda bevakas av:

Emma Byström, utredare, 010-205 2022

Sarah Zanetti, utredare, 010-205 22 28

Marie Rapp, utredare, 010-205 2305

AnnaSara Carnahan, epidemiolog, 010-205 2363

Välkommen som sentinelläkare!
